

Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού

Διεύθυνση: Ιπποκράτους 35, GR 106 80 Αθήνα, 6^{ος} Όροφος
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: posdep@posdep.gr Ιστοσελίδα: www.posdep.gr
Τηλέφωνο: 210 3688568 Fax: 210.3688501

Διοικούσα Επιτροπή

ΡΕΘΥΜΝΟ, 21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2009

Α Π Ο Φ Α Σ Η

ΘΕΜΑ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.

Γενικές αρχές

Η ΠΟΣΔΕΠ θεωρεί ότι πρέπει να υπάρξουν ουσιαστικές αλλαγές στο περιεχόμενο και τις διαδικασίες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης αλλά και του Λυκείου.

Οι αλλαγές αυτές αφορούν τόσο το περιεχόμενο/εσωτερική σχολική ζωή («εσωτερική μεταρρύθμιση») όσο και τη δομή, δηλαδή την οργάνωση και τη διοίκηση των σχολικών μονάδων («εξωτερική μεταρρύθμιση»).

Πρέπει να τονίσουμε ότι σε κάθε προσπάθεια αλλαγής πρέπει από την αρχή να είναι ξεκάθαρα το *ΤΙ*, το *ΠΩΣ* και το *ΓΙΑΤΙ*.

Το *ΤΙ* αναφέρεται στους σκοπούς και τους στόχους της αλλαγής που προτείνεται και στον τρόπο με τον οποίο λαμβάνεται η σχετική απόφαση. Αποτελεί αξίωμα της εκπαιδευτικής πολιτικής ότι οι σκοποί και οι στόχοι που τίθενται πρέπει να προκύπτουν από συγκεκριμένες έρευνες που πραγματοποιούνται γι' αυτόν το σκοπό.

Το *ΠΩΣ* αναφέρεται στη διαδικασία εφαρμογής της αλλαγής. Η έγκυρη, ακριβής και πλήρης συγκέντρωση και επεξεργασία στοιχείων έχουν καίρια σημασία, όχι μόνο για τη διαμόρφωση των στόχων αλλά και για το σχεδιασμό της εφαρμογής, γιατί στη βάση των ερευνητικών δεδομένων οι υπεύθυνοι για τη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής μπορούν να σχεδιάσουν και τη διαδικασία εφαρμογής της. Η διαδικασία σχεδιασμού είναι ιδιαίτερα σημαντική και δεν διαχωρίζεται από τη διαμόρφωση των στόχων, αφού αναφέρεται στη διατύπωση συγκεκριμένων σχεδίων για την εφαρμογή εφικτών στόχων εκπαιδευτικής πολιτικής. Γι' αυτό και η διαμόρφωση των στόχων και ο σχεδιασμός της εφαρμογής αποτελούν ευθύνη και έργο των ίδιων φορέων. Ένα από τα μεγαλύτερα, λοιπόν, προβλήματα στο σχεδιασμό είναι η έλλειψη αξιόπιστων και ολοκληρωμένων στοιχείων για το εκπαιδευτικό σύστημα και την εκπαιδευτική πολιτική, που θα καταστήσουν δυνατή τη διαμόρφωση εφικτών στόχων εκπαιδευτικής πολιτικής και το σχεδιασμό μιας διαδικασίας που καθιστά δυνατή την εφαρμογή τους.

Το *ΓΙΑΤΙ* αναφέρεται στο σκοπό που εξυπηρετεί και στα αίτια της επιτυχίας ή αποτυχίας της. Εδώ προσπαθούμε να δώσουμε απαντήσεις στα ερωτήματα για την καταλληλότητα των μέτρων που προτείνονται/λαμβάνονται αλλά και για τα αίτια της επιτυχίας ή αποτυχίας της

μεταρρύθμισης. Για το σκοπό αυτό, κατά τη διάρκεια της εφαρμογής χρειάζεται ένα σύστημα αξιολόγησης των αποτελεσμάτων.

Με δεδομένο το γεγονός ότι η κατάσταση έχει φτάσει στο απροχώρητο, η ΠΟΣΔΕΠ εκφράζει κάποιες γενικές σκέψεις, οι οποίες χρειάζονται περαιτέρω ανάπτυξη και εξειδίκευση από τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας, καθώς και τεκμηρίωσή τους από στοχευμένες έρευνες και μελέτες.

Βασικές αρχές μιας συνολικής θεώρησης των ζητημάτων της Παιδείας θα πρέπει να είναι οι ακόλουθες:

- Αναβάθμιση όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης στην κατεύθυνση της γενικής ανθρωπιστικής παιδείας.
- Αναθεώρηση αναλυτικών προγραμμάτων και διδακτικών μέσων στην κατεύθυνση της εσωτερικής παιδαγωγικής διαφοροποίησης.
- Βελτίωση της αρχικής εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.
- Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στην κατεύθυνση της διαπίστωσης αναγκών και της αυτοβελτίωσης.
- Βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής.
- Αναμόρφωση της διοίκησης της εκπαίδευσης, τόσο στη δομή της όσο και στη στελέχυσή της, με βάση αποκλειστικά και μόνο αξιοκρατικά κριτήρια (σπουδές, επιμόρφωση κτλ.).

Είναι σαφές επίσης, πως για την υλοποίηση των στόχων αυτών απαιτούνται οικονομικοί πόροι, διότι σε διαφορετική περίπτωση και με δεδομένη τη μακρόχρονη υποχρηματοδότηση της παιδείας κάθε πρόταση είναι καταδικασμένη να αποτύχει.

Η αναμόρφωση του Λυκείου

A. Θεωρούμε απαραίτητη, ώριμη και ουσιαστική την καθιέρωση ***ενιαίας υποχρεωτικής εκπαίδευσης*** για όλες τις βαθμίδες, από την προσχολική αγωγή έως το Λύκειο. Αυτό θα διαδραμάτιζε καθοριστικό ρόλο σε ζητήματα οργανωτικά, αλλά και ουσιαστικά, σχετιζόμενα με τη δομή της διδασκαλίας διάφορων μαθημάτων. Οι προτάσεις που παρουσιάζονται παρακάτω μπορούν να εφαρμοστούν σε κάθε περίπτωση, αλλά θεωρούμε ότι μπορούν να γίνουν πιο αποτελεσματικές στην περίπτωση του ενιαίου σχολείου.

B. Εισάγεται σε όλες τις τάξεις Γυμνασίου και Λυκείου «Ζώνη τέχνης και πολιτισμού», εντασσόμενη στο επίσημο σχολικό πρόγραμμα και αναγνωριζόμενη ως ισότιμη στη διαδικασία αξιολόγησης.

Γ. Το Γυμνάσιο και το Λύκειο μετατρέπονται σε σχολεία ολοήμερης λειτουργίας. Η διδασκαλία των μαθημάτων, η εμπέδωση της νέας γνώσης και η αξιολόγηση οργανώνονται με νέο τρόπο, ώστε να πραγματοποιούνται εντός του σχολικού προγράμματος και να μην μεταφέρονται εκτός σχολείου.

Δ. Μειώνεται ο αριθμός των μαθημάτων σε κάθε τάξη. Η ύλη τους περιορίζεται σημαντικά και δίνεται έμφαση στην ποιοτική διάσταση της διδασκτέας ύλης (κατανόηση βασικών εννοιών κτλ.). Αυτό συνεπάγεται άμεση και ριζική αλλαγή του υπάρχοντος ωρολόγιου προγράμματος. Κανένα μάθημα δεν διδάσκεται λιγότερο από 2 ώρες εβδομαδιαίως.

Ε. Προσφέρονται υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν μαθήματα στο Λύκειο.

ΣΤ. Δεν καθορίζεται ασφυκτικό αναλυτικό πρόγραμμα, αλλά επιστημονικές ενότητες σε κάθε μάθημα (π.χ. κεφάλαια και θέματα) και τίθενται διδακτικοί στόχοι, τους οποίους καλούνται να υλοποιήσουν καθηγητές και μαθητές χρησιμοποιώντας τις προσφορότερες μεθόδους και προσεγγίσεις και με αυξημένη τη δυνατότητα αυτενέργειας.

Ζ. Σημαντικό λόγο στη σύνταξη και διαμόρφωση του αναλυτικού προγράμματος κάθε ενότητας έχουν α) το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, β) οι αντίστοιχες επιστημονικές ενώσεις και γ) τα αντίστοιχα Πανεπιστημιακά Τμήματα με την ισότιμη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων στις ομάδες σύνταξης αναλυτικών προγραμμάτων.

Η. Καταργείται χωρίς χρονοτριβή το ένα σχολικό εγχειρίδιο και εισάγεται το πολλαπλό/εναλλακτικό βιβλίο που επιλέγεται από τη σχολική μονάδα, η οποία έχει παράλληλα τη δυνατότητα παραγωγής διδακτικού υλικού με βάση τα Αναλυτικά προγράμματα.

Θ. Η επιτυχής ολοκλήρωση του Λυκείου οδηγεί στην απόκτηση **Εθνικού Απολυτηρίου**, ο βαθμός του οποίου πρέπει να είναι αντικειμενικός και να συνεκτιμά τη συνολική επίδοση του μαθητή στις τρεις τάξεις του Λυκείου.

Ι. Στο εσωτερικό του Γυμνασίου και του Λυκείου πρέπει να υπάρχει αξιόπιστο και εμπειριστατωμένο σύστημα Επαγγελματικού προσανατολισμού, που θα ενημερώνει πλήρως τους μαθητές για τις υπάρχουσες προοπτικές.

ΙΑ. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί στην τεχνική εκπαίδευση, ώστε αυτή να αποτελέσει έναν εναλλακτικό δρόμο για τους νέους. Ταυτόχρονα όμως ο δρόμος που περνάει από την τεχνική εκπαίδευση δεν πρέπει να περιορίζει στο ελάχιστο τη δυνατότητα των αποφοίτων να ακολουθήσουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση χωρίς περιορισμούς.

Η πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Η ΠΟΣΔΕΠ θεωρεί, πως η Ανώτατη Εκπαίδευση είναι κοινωνικό αγαθό. Επομένως η Πολιτεία οφείλει να εξασφαλίσει σε κάθε νέο άνθρωπο τη δυνατότητα πρόσβασης σε αυτή.

Πολλές φορές αυτό το αναμφισβήτητο και κοινά αποδεκτό γεγονός ερμηνεύεται ως «ελεύθερη πρόσβαση» με διάφορες μορφές. Με δεδομένη τη διάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος στη χώρα (δεν υπάρχουν, και ορθώς, φίλτρα σε κατώτερες ή ενδιάμεσες εκπαιδευτικές βαθμίδες), την ύπαρξη ειδικοτήτων υψηλής και χαμηλής ζήτησης, τις ανάγκες της κοινωνίας, αλλά και τις δυνατότητες των ΑΕΙ (που αποκλείεται να αλλάξουν ουσιαστικά, και δεν χρειάζεται), γίνεται σαφές πως απαιτείται πάντα η ύπαρξη ενός μηχανισμού επιλογής. Η θέση για την «ελεύθερη πρόσβαση» απλώς μετατοπίζει την επιλογή μετά το πρώτο έτος σπουδών, γεγονός που μπορεί να αποβεί σε βάρος τόσο του νέου, όσο και του επιπέδου των σπουδών.

Η ΠΟΣΔΕΠ δεν μπορεί και δεν πρέπει να υποδείξει συγκεκριμένο τρόπο πρόσβασης. Θέλει όμως να διατυπώσει μερικές γενικές αρχές.

- Το Λύκειο πρέπει να πάψει να αποτελεί τον προθάλαμο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πρέπει να αποκτήσει τον αυτοτελή ρόλο που του αναλογεί στο εκπαιδευτικό σύστημα. Αυτό, πέραν των άλλων, σημαίνει ότι σε καμιά περίπτωση εξετάσεις και διαδικασίες που σχετίζονται με το Λύκειο δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται για την πρόσβαση, εκτός βέβαια από τις συνολικές επιδόσεις, όπως περιγράφεται παρακάτω.
- Ρόλο στην εισαγωγή στα ΑΕΙ και ΑΤΕΙ πρέπει οπωσδήποτε να παίζει το Εθνικό Απολυτήριο, αν βέβαια διασφαλιστεί ότι η βαθμολογία του, η οποία θα αντανάκλα τη συνολική αξιολόγηση

του μαθητή τα τρία χρόνια, θα είναι εντελώς αντικειμενική. Το απολυτήριο αυτό αποτελεί την αναγκαία συνθήκη εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, επομένως δεν υπάρχει νόημα στη λεγόμενη «βάση».

- Παίρνοντας υπόψη, ότι η φοίτηση στο Λύκειο είναι άμεσα συνδεδεμένη με την εφηβεία και ότι δεν είναι δυνατό να βελτιωθεί ο βαθμός του Εθνικού Απολυτηρίου, παράλληλα ή σε συνδυασμό με αυτό, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν και άλλα κριτήρια για την εισαγωγή, όπως εξετάσεις σε κάποια μαθήματα μετά το Λύκειο, εξετάσεις που θα πραγματοποιούνται πολλές φορές.
- Τα Τμήματα των ΑΕΙ θα πρέπει να έχουν βαρύνοντα λόγο στον αριθμό των εισακτέων, στα πιθανόν εξεταζόμενα μαθήματα, στους συντελεστές βαρύτητας (τόσο των μαθημάτων που συμπεριλαμβάνονται στο Εθνικό Απολυτήριο όσο και των εξεταζόμενων μετά το Λύκειο) και στη βάση. Θα πρέπει επίσης να συμμετέχουν τόσο στον καθορισμό της ύλης των Λυκείων και των τυχόν εξετάσεων, όσο και στη θεματοδότηση.
- Παράλληλα, παίρνοντας υπόψη τη μεγάλη ζήτηση για Ανώτατη Εκπαίδευση από εργαζόμενους διαφόρων ηλικιών, θα πρέπει να αξιοποιηθούν, πέρα από τη διά βίου εκπαίδευση, παράλληλα με τα παραπάνω και για ειδικές ηλικιακές ομάδες, και άλλες μορφές πρόσβασης. Αυτές θα μπορούν να είναι:
  - ο Προπαρασκευαστικά έτη.
  - ο Εκπαίδευση από απόσταση από τα ίδια τα Τμήματα (ή διεύρυνση του επιτυχημένου θεσμού του ΕΑΠ, χωρίς την ίδρυση άλλων μονάδων τύπου ΕΑΠ).

<p>Ο Πρόεδρος</p> <p>Νικόλαος Μ. Σταυρακάκης Καθηγητής Ε.Μ.Π.</p>		<p>Η Γραμματέας</p> <p>Ευγενία Μπουρνόβα Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ε.Κ.Π.Α.</p>
---	---	---